

Ewokacja archetypów

Streszczenie pracy

Tematem niniejszej pracy doktorskiej jest przetwarzanie doświadczeń związanych ze światem marzeń sennych oraz ich odzwierciedlenie w zwykłej rzeczywistości i życiu samym w sobie. Skupia się ona przede wszystkim na dominujących symbolach archetypowych pojawiających się w snach i dotyczących podstawowych obszarów przeżywania. Część teoretyczna została oparta na założeniach, które można odnaleźć w dziełach S. Freuda oraz C. G. Junga, a zatem definicji archetypów jako takich a także ich znaczeniu dla psychiki ludzkiej. Z materiałem otrzymanym z marzeń sennych (zarejestrowanym za sprawą zapisów w dzienniku) autor pracował w sposób swobodny, nie usiłował prowadzić badań naukowych ani dokonywać szczegółowej analizy treści danych snów. Tematy zostały wybrane intuicyjnie, na podstawie silnych wrażeń i odczuć, które wiązały się z poszczególnymi symbolami.

Część pierwsza pt. Człowiek i sny została poświęcona stosunkowi społeczeństwa do fenomenu śnienia z naciskiem na uwzględnienie podobieństw i różnic, które wynikają z odmiennego pojmowania związanego z nim doświadczenia. Przykłady postrzegania i wykorzystywania marzeń sennych przez społeczeństwo zostały przedstawione w ujęciu historycznym – od najstarszych znanych cywilizacji do czasów współczesnych. Owe podobieństwa i różnice związane z różnymi ujęciami tego zjawiska psychologicznego zostały tutaj zaprezentowane z perspektywy różnych kultur z uwzględnieniem jego odzwierciedlenia w życiu codziennym oraz wpływu na rozumienie świata jako takiego. Z kolei w rozdziale Archetypy została opisana nowoczesna koncepcja marzeń sennych jako komunikatów wysyłanych przez nieświadomą część umysłu ludzkiego. Na przykładach różnych archetypów autor usiłował pokazać, dlaczego owa teoria jest jednym z głównych filarów współczesnej wiedzy psychologicznej i psychoanalitycznej. Zostały w nim zdefiniowane takie pojęcia jak archetyp i synchroniczność, które następnie pojawiają się również w części praktycznej rozprawy. W kolejnym rozdziale Sny a sztuki plastyczne zostały przedstawione wybrane przykłady z historii sztuki, które w jakiś sposób nawiązują do tematów marzeń sennych lub też się z nich bezpośrednio wywodzą. Niniejsze motywy zostały zaprezentowane od najstarszych zachowanych przedstawień, pochodzących ze starożytności, przez sztukę średniowieczną i inne style historyczne, aż po surrealizm a także sztukę współczesną.

W części Ja i sny uwaga została poświęcona autorskiej pracy z marzeniami sennymi. Początkowo za sprawą teoretycznych punktów wyjścia i doświadczeń leżących u podstaw pojawienia się zainteresowania niniejszym obszarem przeżywania. Przytoczono bowiem w niej liczne źródła informacji z literatury, publikacji specjalistycznych i artykułów naukowych. Zostały również opisane eksperymenty z dziedziny praktyki śnienia, które autor wykonywał oraz wnioski, do których doszedł. Motywy marzeń sennych nie zostały określone w sposób ilościowy, autor nie starał się dokonywać ich pomiaru ani porównania, kluczem do ich wizualnego uchwycenia stało się przeżycie emocjonalne i intensywny związek z danym tematem. Rozdział Dziennik snów następnie przedstawia metodę rejestracji marzeń sennych, odzwierciedlając jej postęp i uzyskane rezultaty. Część Forma opisuje autorski proces twórczy, poszukiwanie odpowiedniego sposobu przedstawienia dla danych realizacji, eksperymenty z technologiami druku i metodę pracy w trakcie tworzenia finalnych obrazów. Został w niej też uargumentowany wybór kombinacji druku cyfrowego UV oraz sitodruku w formie tradycyjnych obrazów na czarnym płótnie.

Część Ewokacja archetypów prezentuje serię dziewięciu grafik jako realizacji praktycznego etapu niniejszej rozprawy doktorskiej oraz szczegółową analizę ich treści. Autor usiłował odkryć źródło silnych wrażeń, które doprowadziły do wyboru konkretnego symbolu a następnie jego opracowania w formie wizualnej. Uwaga została poświęcona powiązaniom i przejawom motywów pochodzących z marzeń sennych w życiu codziennym autora oraz ich wpływowi na jego przeżywanie. Reprodukcje prac przedstawiają poszczególne „stany” obrazów podczas ich prezentowania zarówno w świetle dziennym, jak i w ciemności.

Rozdział Zakończenie zawiera podsumowanie całego procesu twórczego i w sposób subiektywny ocenia jego wkład do autorskiej wypowiedzi artystycznej oraz jej rozwoju a także nakreśla inne możliwości wynikające z opracowania niniejszego tematu.

Jan Drozd

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jan Drozd', written in a cursive style.